

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๓๓/๒๕๖๖

วันที่ ๒๕ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง ศาลฎีกา ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และ
มาตรา ๒๔๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒
วรรคหนึ่ง กรณีนายศุภรัฐ อังสิริกุล เป็นโจทก์ฟ้องขับไล่นางปัทมาภา จันทร์ช่อม จำเลย ออกจากที่ดิน
และอาคารพิพาทต่อศาลจังหวัดกระบี่ ในคดีหมายเลขดำที่ ครพ. ๑๒๒/๒๕๖๖ คดีหมายเลขแดง
ที่ ครพ. ๔๐๐๙/๒๕๖๖ โดยฟ้องว่า เดิมที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๕๐๓ ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองกระบี่
จังหวัดกระบี่ พร้อมสิ่งปลูกสร้างอาคารเลขที่ ๓๒๕ ๓๒๗ และ ๓๒๙ เป็นกรรมสิทธิ์ของบิดาโจทก์
และจำเลย โจทก์อาศัยอยู่อาคารเลขที่ ๓๒๗ จำเลยอาศัยอยู่อาคารเลขที่ ๓๒๕ บิดาอาศัยอยู่อาคาร
เลขที่ ๓๒๙ ต่อมาบิดาโอนที่ดินและอาคารทั้งหมดให้เป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์โดยเสนหาแต่เพียงผู้เดียว
ก่อนเสียชีวิต จำเลยอาศัยอยู่ในที่ดินและอาคารเลขที่ ๓๒๕ เรื่อยมา โดยได้รับอนุญาตจากโจทก์ ต่อมา
จำเลยยื่นฟ้องโจทก์ขอให้โอนที่ดินและอาคารดังกล่าวแก่จำเลย ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้องและคดี
ถึงที่สุดแล้ว โจทก์จึงไม่ประสงค์ให้จำเลยอาศัยอยู่ในที่ดินและอาคารดังกล่าวและมีหนังสือบอกกล่าว
ให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากที่ดินและอาคารดังกล่าว แต่จำเลยเพิกเฉย ขอให้บังคับ
จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากที่ดินและอาคารดังกล่าวโดยส่งมอบคืนโจทก์ในสภาพเรียบร้อย

ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากที่ดินและอาคารดังกล่าว โดยให้ส่งมอบคืนโฉนดในสภาพเรียบร้อย จำเลยอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค ๘ พิพากษายืน จำเลยยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกา คำร้องขอทุเลาการบังคับในระหว่างฎีกาและฎีกาโต้แย้งว่า การขออนุญาตฎีกาเป็นกระบวนการทางกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ที่ควรใช้สิทธิขอฎีกาได้เสมอ เพราะเป็นสิทธิที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ รับรองไว้โดยชัดแจ้ง การไม่อนุญาตให้ฎีกาจะต้องเป็นข้อยกเว้น แต่บทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ วางหลักห้ามฎีกาไว้ โดยจะฎีกาได้ต่อเมื่อเข้าข้อยกเว้นและได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ประกอบกับการที่ศาลฎีกามีคำสั่งอนุญาตฎีกาจะผลทำให้คดีนั้นได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายมากกว่า เพราะจะได้รับการพิจารณาทั้งศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา ส่วนคดีที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ฎีกาจะได้รับการพิจารณาเพียงศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์เท่านั้น เป็นผลทำให้คู่ความในแต่ละคดีได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายไม่เท่าเทียมกันและเกิดความไม่มั่นคงในกระบวนการยุติธรรม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ และมาตรา ๒๗

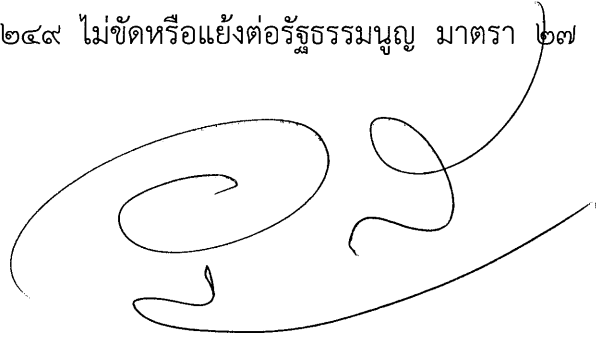
ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยคำโต้แย้งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เพราะเป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป มิได้มีข้อความที่เป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะ

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด” มาตรา ๒๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา” วรรคสอง บัญญัติว่า “การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว” มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน” วรรคสอง บัญญัติว่า “การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา” มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย” วรรคสอง บัญญัติว่า “ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้ (๑) ปัญหา

ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย (๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” วรรคสาม บัญญัติว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสอง (๖) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น” และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๑๓ กำหนดว่า “ปัญหาสำคัญอื่นตามมาตรา ๒๔๙ วรรคสอง (๖) ได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้ (๑) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์มีความเห็นแย้งในสาระสำคัญ และศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัย (๒) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายสำคัญที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันกับประเทศไทย (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ขัดแย้งกันในสาระสำคัญ และศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัย” จะเห็นได้ว่า การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาใช้ระบบอนุญาต โดยเลือกรับคดีที่มีปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๙ วรรคสอง และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่งดังกล่าว ส่วนหลักการและเหตุผลที่เปลี่ยนหลักเกณฑ์การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์จากระบบสิทธิมาเป็นระบบอนุญาต ตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ คือ โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนการฎีกาไม่สามารถถ่วงรอนคดีที่ไม่เป็นสาระอันควรแก่การวินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น สมควรกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ได้ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ยื่นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับการฎีกาในระบบสิทธิที่กฎหมายบัญญัติให้คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่กรณีที่กฎหมายบัญญัติจำกัดสิทธิ

ห้ามอุทธรณ์ฎีกาไว้เป็นการเฉพาะเรื่องเฉพาะคดี เช่น หากเป็นคดีที่มีจำนวนทุนทรัพย์ไม่ถึงสองแสนบาท ต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของคู่ความในคดีที่มีทุนทรัพย์น้อย แต่ระบบการอนุญาตฎีกาในปัจจุบันคู่ความสามารถขออนุญาตฎีกาได้ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ทุกคดีไม่ว่าจะมีทุนทรัพย์ในคดีเท่าใดก็ตาม การที่ให้ม็คำร้องขออนุญาตก็เพื่อให้ทราบประเด็นว่าจะขออนุญาตในข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ในประเด็นใดบ้าง เพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาว่าสมควรอนุญาตหรือไม่ ในประเด็นข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดในคดี สำหรับองค์คณะผู้พิพากษาที่จะเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นคดีที่มีปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยหรือไม่นั้น ประธานศาลฎีกาเป็นผู้แต่งตั้ง ประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน นั้น ล้วนเป็นผู้พิพากษาที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีมาเป็นเวลานานซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณากลับกรองคดีที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาต่อไป ซึ่งการวินิจฉัยเป็นไปตามเสียงข้างมาก หากคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา และองค์คณะผู้พิพากษาพึงพิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับสำนวนหรือตามระเบียบของประธานศาลฎีกา ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๑๒ โดยจะต้องพิจารณาสำนวนคดีอย่างละเอียด รวมทั้งคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลชั้นอุทธรณ์ เพื่อให้เหตุผลในการที่จะอนุญาตให้ฎีกาหรือไม่ และในกรณีอนุญาตให้ฎีกาก็จะต้องให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้ทำคำแก้ฎีกา เพื่อให้ศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาต่อไป นับว่าเป็นประโยชน์ต่อคู่ความเป็นอย่างยิ่งที่ไม่ต้องรอคำพิพากษาของศาลฎีกาแบบเดิมที่ต้องใช้ระยะเวลาทำคำพิพากษาโดยที่ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์แต่อย่างใด จึงมิได้เป็นการจำกัดสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของคู่ความ การฎีกาในระบบอนุญาตจึงทำให้คู่ความทุกฝ่ายได้รับความยุติธรรมในชั้นศาลฎีกา คู่ความสามารถยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายได้อย่างเท่าเทียมกัน มีระบบการทำงานตรวจสอบโดยละเอียดในการอนุญาตหรือไม่อนุญาตฎีกา อันเป็นหลักประกันความยุติธรรมให้แก่คู่ความว่าจะได้รับการวินิจฉัยด้วยความถูกต้อง เทียบธรรม และรอบคอบ จึงไม่ขัดต่อหลักความเสมอกันในกฎหมาย และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

จึงมีความเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔/๑ มาตรา ๒๔๗
มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ